www.zurnaly.sk

Kysucký 2. ŽURNÁL

vychádzame od r. 2007

ROČNÍK XIV. * APRÍL 2020 * Časopis pre občanov Kysuckého Nového Mesta a Dolných Kysúc

Poďakujme sa policajtom a opatrovateľkám, ale aj všetkým tým našim spoluobčanom a zamestnancom, ktorí počas koronavírusu stoja v prvej línii a pomáhajú, zachraňujú /str.10.

„Následky koronavírusu brzdia aj činnosť v samospráve a sťažujú prácu inštitúcií,“ hovorí v aktuálnom rozhovore primátor Kysuckého Nového Mesta Ing. Marián Mihalda /str.13

Centrum sociálnych služieb Kamence v Kysuckom Novom Meste pod vedením riaditeľky Mgr. Denisy Smrekovej pracuje na plné obrátky /str.2

Podnikateľka Renáta Michalková vás pozýva do Spoločenského centra v Nesluši, kde vznikla „Reštaurácia na Rýnku“ /str.12

Centrum sociálnych služieb Kamence v Kysuckom Novom Meste pracuje na plné obrátky, klienti majú vďaka zodpovednej práci zamestnancov pod vedením riaditeľky starostlivosť, akú žiada zákon.

Mgr. Denisa Smreková je riaditeľkou ZSS v Kysuckom Novom Meste na Štúrovej ulici, ktorého zriaďovateľom je Žilinská župa. Práve takéto zariadenia v súčasnosti prežívajú doslova krízovú situáciu, nakoľko nebezpečný koronavírus „kosí" najmä ľudí, starších ako 70 rokov a zariadenie sa presne o takýchto ľudí stará. Preto musí byť maximálne dodržiavaná hygiena, opatera, dôsledne sa musí sledovať zdravotný stav klientely..., a to nie je jednoduché, keďže aj samotný personál je vystavený vírusu, a teda ani jemu sa nevyhnú ochorenia, PN-ky, vymeškanie z práce... Situácia je veľmi, veľmi zložitá. Aká je vlastne aktuálna situácia a ako sa s ňou darí zariadeniu vysporiadať? To je prvá otázka pre riaditeľku Smrekovú.

• Aká je teda aktuálna situácia v zariadení a fungovanie v danej mimoriadnej situácii?

- Aktuálna situácia na oboch prevádzkach je stabilizovaná do takej miery, že každý zamestnanec bol oboznámený so súčasnou mimoriadnou situáciou formou edukácie najviac aktualizovanej témy COVID – 19. Máme vypracovaný krízový plán pre obe prevádzky. V prípade výskytu tohto ochorenia sme pripravení v plnej miere postarať sa o našich klientov.

• Ako rieši zariadenie výpadky zamestnancov?

- Nečakaná mimoriadna situácia pandémie COVID – 19 zmenila chod zariadenia na oboch našich prevádzkach v dosť značnej miere. Zopár zamestnancov zostalo doma s deťmi z dôvodu zatvorenia školských zariadení, keďže sa im nemal kto postarať o deti. Niektorí zamestnanci zostali na dva týždne v domácej karanténe, po jej ukončení však nastúpili do práce. Týchto pár „výpadkov" riešilo vedenie stiahnutím zamestnancov z iných úsekov. To znamená, že sociálny úsek vypomohol pri upratovaní, praní, rozdávaní desiat a kŕmení klientov. Tým, že nám vypadlo minimum zamestnancov, dokázali sme si pokryť prevádzku našimi zamestnancami a nemuseli sme žiadať nadriadený orgán o pomoc z radu dobrovoľníkov.

• Aký režim funguje v zariadení?

- Vstúpiť do zariadenia okrem zamestnancov môžu len dodávatelia, opravári, obvodný lekár a záchranná zdravotná služba. Samozrejme v prípade náhleho zhoršenia zdravotného stavu niektorého z našich klientov vychádzame rodinným príslušníkom v ústrety a povolím najbližšej rodine vstúpiť do zariadenia a rozlúčiť sa so svojim príbuzným, čo je veľmi ťažké ako pre samotného klienta, tak i pre rodinu a personál zariadenia. Aj takéto nepríjemné životné situácie sme pripravení riešiť na profesionálnej úrovni.

• Ako je zabezpečená hygiena, dezinfekcia...?

- Zariadenie je plne vybavené dezinfekčnými prostriedkami, a to hneď vo vstupe do zariadenia, ale i na každom poschodí ako pre klientov, tak i pre zamestnancov či ľudí z vonku. Dezinfekcia izieb, kancelárií, kuchyne, jedálne, vstupu do zariadenia, chodieb, sociálnych zariadení prebieha denne podľa presne schváleného harmonogramu a dodržiava sa. Zamestnanci i klienti si chránia tvár rúškom, majú k dispozícii jednorazové rukavice. Denne sa používa germicídna lampa na likvidáciu bacilov v ovzduší zariadenia. V poobedných hodinách klienti vypomáhajú pri dezinfekcii kľučiek v celom zariadení.

• Ako sa spolupracuje so žilinskou župou, s Kysuckým Novým Mestom, políciou, záchranármi...?

- Spolupráca s nadriadeným orgánom Žilinským samosprávnym krajom je na profesionálnej úrovni, sme denne v kontakte, či už telefonicky, alebo v elektronickej podobe. Pravidelne dostávam maily s ponukami na dezinfekčné prostriedky, ochranné odevy, rúška, jednorazové rukavice, spoluprácu s dobrovoľníkmi, takže nadriadený orgán nám veľmi pomáha v tejto neľahkej situácii.
So zástupcami mesta Kysucké Nové Mesto sme v dennom kontakte a vzájomne si vymieňame dôležité informácie, pomoc funguje na oboch stranách. Veľmi dobrou spoluprácou

dokážeme riešiť vzniknuté problémy a pomáhame si navzájom. Zariadenie veľmi dobre spolupracuje aj s mestskou políciou, nie raz nám boli nápomocní pri jednom našom klientovi „bezdomovcovi". Rýchla zdravotná pomoc navštevuje naše zariadenie pravidelne, keďže zdravotný stav našich klientov sa dosť často mení a spolupráca s nimi je tiež veľmi dobrá.

• A čo obmedzenie pohybu klientov...?

- V prvých troch týždňoch karantény bol zapojený sociálny úsek do šitia rúšok, čím sme chceli jednak ušetriť finančné prostriedky a zabezpečiť tak zamestnancom a klientom rúška i na výmenu. Klienti boli väčšinou na svojich izbách alebo v kaviarničke nášho zariadenia, kde sa spolu zhovárali a pritom pili chutnú kávu alebo čaj. Sociálni pracovníci a inštruktorky sociálnej rehabilitácie navštevovali klientov na izbách a zhovárali sa s nimi, roznášali im kávu a zabezpečovali drobné nákupy. Raz mesačne sa stretávame na spoločnej schôdzi s obyvateľmi, kde sú informovaní o dianí v zariadení, o aktivitách, ktoré

zariadenie sa môže pochváliť aj karanténnou miestnosťou

ich čakajú, a rada uvítam ich nápady, návrhy na zlepšenie poskytovania sociálnej služby. Často však riešime i vzniknuté problémy, ktorým sa nedá vyhnúť. Keďže je apríl a slniečko už začína hriať, zapájame klientov do prác v záhrade. Zariadenie má krásnu terapeutickú záhradu, kde si môžu klienti posedieť na čerstvom vzduchu, využiť terapeutický chodník či starodávny kútik „na starom dvore". Na oboch prevádzkach majú k dispozícii altánok, záhradnú hojdačku, rozkvitnutú skalku. Pre našich klientov uprednostňujeme pohyb na čerstvom vzduchu v príjemnom prostredí, na aké sú zvyknutí.

otázky: redakcia

Musíme sa ako ľudstvo naučiť s vírusmi žiť. A riešiť ich „za pochodu", nie odstavením výroby, podnikov, spoločenského života a školských povinností.

„Korona" nás vystrašila už začiatkom februára a trvá stále... Slovensko sa k tomuto „strašiakovi" postavilo zodpovedne..., ale už by snáď aj bolo dobré vracať sa do normálu. Štát sa rôznymi dávkami snaží pomôcť rodičom, rodinám, podnikateľom, zamestnancom, ale je treba si uvedomiť aj to, že štátna kasa má tiež svoje dno, a že ju treba aj plniť. Pokiaľ podniky nefungujú, neodvádzajú povinné odvody, nevytvára sa žiadna hodnota v štáte alebo len minimálna, ale priehrštím sa rozdeľujú štátne rezervy – skôr či neskôr môže nastať ekonomický alebo až všeobecný kolaps. Ja počúvam najmä názory odborníkov, a to aj z lekárskej brandže. A dosť často si vypočujem českých odborníkov, nakoľko české stanice prinášajú podľa môjho názoru ďaleko vyváženejšie spravodajstvo a aj názory obyvateľstva a odborníkov, ktoré sú podchytené osobnými skúsenosťami, a nielen jednostranne motivované a uvádzané informácie, ako to vidíme v televíznom vysielaní na Slovensku. A keď lekár – český odborník, povie, že ***„prestaňme už s tým rúškovaním, nosme ich len tam, kde naozaj to je nutné a nevyhnutné, ale prestaňme už so šírením nepodložených dohadov, obáv a úzkosti, čo štátom nariadené nosenie rúšok predstavuje! Je naozaj nutné vrátiť sa už do normálu."*** V tomto smere absolútne súhlasím aj s názormi Richarda Sulíka, ministra hospodárstva SR, hoci v mnohých iných veciach s ním nesúhlasím, ktorý tvrdí, že každé ďalšie odďaľovanie spustenia obchodov a služieb, podnikov, predstavuje pre Slovensko obrovskú stratu a možnú ekonomickú katastrofu. Všímam si aj okolité krajiny, a nielen ja, a napríklad vo Švédsku sa rúška nenosia, nie sú nariadené povinné nosenia, dokonca veselo si Švédi posedávajú v reštauráciách a kaviarňach, Nórsko už otvorilo prevádzky škôlok a škôl, Nemecko taktiež začalo s vyučovaním, v Bielorusku sa rúška ani nezaviedli a fungujú obchody, služby aj športoviská! Do akej miery je teda opodstatnenosť nosenia rúšok naozaj dôležitá? A chránia vôbec rúška pred nákazou? Švédi napríklad „operujú" s názormi, a to aj medzi odborníkmi, že si týmto spôsobom, keď rúška nenosia, vytvárajú kolektívnu odolnosť a imunitu. Ak sa nad tým zamyslím, tak to dáva logiku. Lebo vírusy a baktérie sú okolo nás stále a denne. A to, že dnes všetko dezinfikujeme, rúškujeme, pozatvárame, nemá dlhodobý účinok a skôr či neskôr prídu iné vírusy a choroby...! Skrátka – musíme sa ako ľudstvo naučiť s týmto všetkým žiť a riešiť to „za pochodu", a nie odstavením výroby, podnikov, spoločenského života a školských povinností. Príroda si pýta daň za to, ako sa k nej desaťročia správame, a najmä posledné storočie je doslova katastrofou pre všetko, čo je živé a cítiace, pre bytosti, zvieratá, ľudí.

Tiež otvorené hranice či riadená a prešpekulovaná migrácia Moslimov do Európy prináša svoje negatívne ovocie. Už päť rokov hordy neočkovaných a rôznymi chorobami napadnutých ľudí sa preháňa po celej Európe krížom krážom, „dovážajú" sa k nám ochorenia z dovoleniek či v lodiach s migrantmi. Pandémie tu boli vždy, veď pred dvoma rokmi na prasaciu chrípku vo svete zomrelo 200 000 ľudí! Ani sme

to neregistrovali. Čo je však závažnejšie, akosi zabúdame, že máme aj ďalších chorých ľudí, a to chorých na iné a veľmi vážne choroby. **A títo zomierajú denne** v oveľa vyššom počte na tieto choroby ako na koronavírus! Toto nám akosi ustupuje do úzadia a nemalo by! Nezodpovedným cigáňom na východnom Slovensku venujeme pozornosť za výdatnej pomoci lekárov, záchranárov, vojakov a policajtov, a pritom mnohí z nich si robia doslova „srandu" zo všetkého a pokyny štátu dodržiavajú ako sa im zachce, čoho výsledkom je nakazenosť a šírenie nákazy ďalej. **Ako je možné, že od pendlerov, ktorí pracujú a starajú sa o rodiny a nie sú na sociálnych dávkach,** žiadame, aby si platili testy na zisťovanie koronavírusu, a to opakovane, ale lajdák cigáň, ktorý sa dotrepe z Anglicka a nakazí okolie, sa vysmieva do tváre zákonom, že on „aj tak nemá z čoho zaplatiť pokutu...?" Ako že nemáš? Bude ti strhávaná z dávok a ty sa postupne naučíš poriadku, že zákon platí aj pre teba. Je nenormálne, že akonáhle trochu pritlačíme na niektorých neprispôsobivých spoluobčanov, okamžite sa nahrnú mimovládky, ktoré kritické kroky inštitúcií alebo aj ľudí a susedov hodnotia ako „rasistický útok" a nemá to konca kraja, koľko sa venuje pozornosť aj takýmto prehreškom voči zákonu, ktoré sa dajú vyriešiť pokutou, resp. iným trestom. Už by bolo načase naozaj spraviť poriadok aj s mimovládnymi organizáciami, platenými zo zahraničia, presne usmerňovanými, na koho a na čo sa majú zameriavať a aké témy rozpitvávať. Častokrát sú tieto mimovládky veľmi neobjektívne a je až priehľadné, ako vidno, za koho a prečo kopú. Pokiaľ žijeme v právnom štáte, nie je mysliteľné, aby sme venovali takú obrovskú pozornosť jednej časti obyvateľstva a ešte k tomu z veľkej časti obyvateľstva neporiadneho, na úkor ostatných obyvateľov, ktorí do práce chodia, plnia si povinnosti, platia pokuty, ak sa previnia. Nie je mysliteľné, aby sme venovali takú veľkú pozornosť neprispôsobivým lajdákom, ktorí väčšinou ani nepracujú a ostatné obyvateľstvo čaká na vyšetrenia, operácie, zomiera, pretože lekári a záchranári sú nadmerne zaťažení testovaním neprispôsobivých občanov, ale aj ďalších, ktorých testujú kvôli koronavírusu, lebo sa nezodpovednosťou nakazia jeden od druhého.

Náš život, to nie je iba koronavírus, aj keď vo veľkej miere teraz ovplyvnil fungovanie spoločnosti, ale je nutné už začať venovať pozornosť aj ďalším oblastiam, ďalším chorobám a ďalším obyvateľom. Toto je len môj laický pohľad na aktuálnu situáciu, možno sa mýlim, možno som niekomu ukrivdila, tým sa, samozrejme, ospravedlňujem, je to môj pohľad „zvonku", ale som presvedčená ako vzdelaný človek, podnikateľ a zdravo uvažujúci jedinec, že je na čase, aby zákony a tresty platili pre všetkých občanov Slovenska rovnako! Dodržiavajme hygienu, dodržiavajme dezinfekciu, určite to treba rešpektovať aj naďalej, ale povaľovania doma bolo už skutočne dosť. Zúfalí sú aj mnohí rodičia..., s deťmi sa musia učiť pedagógovia, nie rodičia. Predsa pedagógovia berú za svoju prácu plat, navyše nedošlo u nich k finančnému obmedzeniu počas koronavírusu, ako je to u iných skupín obyvateľstva. Aj online vyučovanie sa dá robiť na úrovni, spoľahlivo a žiak sa dokáže naučiť, ale metódy vyučovania musia byť správne a pochopiteľné, a za to v plnej miere nesie zodpovednosť pedagóg!

Koronavírus ukázal veľké rezervy aj v našom školstve, čo je návod pre tých, ktorí môžu dokončiť reformu školstva a na mnohých veciach výrazne ušetriť. Povaľovania je už skutočne doma dosť, lebo už je aj kopa ponorkových stavov, depresií v rodinách, množia sa hádky, stúpa alkoholizmus... Ak však časť vyspelých krajín fungovanie ekonomiky spustilo a spúšťa, naozaj niet dôvodu na to, aby naša krajina bola až taká opatrná...

Poslanci a politici, ale aj vysokí štátni funkcionári by mali viac cítiť a súcitiť s bežným človekom a viac ho chápať. Vysokým pohlavárom sa totiž platy počas koronavírusu nekrátili a zarábajú tak, že si môžu dovoliť osobného holiča, kuchára, krajčíra a obuvníka. Mnohým chýba empatia a solidárnosť. Bola som zhrozená, keď zhruba pred mesiacom Kotlebovci navrhovali celoplošne znížiť platy poslancom o jednu tretinu aspoň na dobu, kým bude trvať obmedzenie výroby, kým sa ekonomika riadne nerozbehne. Aby aj poslanci skrátka ukázali, že sú solidárni s obyvateľstvom. **Viete, ako hlasovanie dopadlo? Za návrh hlasovali len Kotlebovci! Nikto z OĽaNO, ani Za ľudí, ani za SAS, ani za Sme rodina nezahlasoval!**

Ak už chceli poslanci ignorovať Kotlebovcov, mohli sami takýto zákon navrhnúť. Prečo tak neurobila vládna štvorka? Takýto zákon by určite verejnosť v dnešnej dobe privítala, a je úplne jedno, ktorá strana ho navrhne. Akosi rýchlo naši politici však zabudli na ľudí, kým pred voľbami sa búchali do pŕs, že som si myslela, že si ich odrazia...

Dalo by sa ešte veľa rozprávať o súčasných problémoch, aj o tom, ako sa zhosťuje nová vláda svojej práce, lebo akosi nemáme informácie o tom, že by okrem koronavírusu riešili aj iné veci – neviem, čo robia médiá a novinári, ktorí za čias bývalej vlády sa doslova predháňali v otázkach a v dosť nejapných útokoch na vládu. Dnes mlčia alebo sú otázky len jednostranné, až veľmi opatrné, veľmi slušné a poväčšine stále iba o koronavíruse. Takže uvidíme, čo doba ukáže, do akej miery u nás slobodne myslia ľudia a slobodne tvoria médiá a či pocit slobody neostal len pre „vyvolených", pre politikov, bohémov a výtržníkov a obyčajný pracujúci a čestný človek sa radšej názoru zdrží, pretože má z toho len zbytočné opletačky, problémy, ak nie policajné prenasledovanie. Ale to by už naozaj bolo niečo v neporiadku. Uvidíme...

Mgr. Alena JAŠŠOVÁ,
šéfredaktorka, 0903/516 499
e-mail: kysuckyzurnal@gmail.com
(článok bol daný do tlače 23.04.2020)

KYSUCKÝ ŽURNÁL – ČASOPIS PRE KYSUČANOV
e-mail: **kysuckyzurnal@gmail.com - dvojmesačník - ročník XIV.**
VYDÁVA: Mgr. Alena Jaššová, vydavateľstvo „HELENA" so sídlom v Šali, Dolná 5, IČO: 34644237 ► registrované Ministerstvom kulrúry SR pod č.: EV 3496/09, **ISSN 1339-1941**
► **Majiteľka a šéfredaktorka: Mgr. Alena JAŠŠOVÁ, promovaná žurnalistka, mobil: 0903 516 499** ►
► fotoreportérske a fotografické služby: Fotoateliér Gabriel Muška, ► Grafická úprava: **Peter Orbán - Zoxó Press** ►
► **INZERCIA: denne, tel.: 0903 516 499, dohodou** ► Pri opakovaní inzerátu – zľava od 10–50 % ► Redakcia si vyhradzuje právo krátenia príspevkov. ►
► **Názory opýtaných a ďalších občanov, ktorí poskytujú informácie do periodika, nemusia byť totožné s názormi vydavateľstva a NEMOŽNO ich teda spájať. Časopis odzrkadľuje postoje, názory čitateľov a ďalších občanov, v súlade s ich právom na slobodný prejav a poskytuje im len tlačový priestor na vyjadrenie svojich myšlienok. Vydavateľ neznáša prípadné právne, resp. trestné následky, ktoré by mohli svojimi názormi, či prejavmi spôsobiť inej osobe, skupine osôb, organizácii. Každý prispievateľ- občan je na uvedené riziko upozornený, čím sa vydavateľstvo chráni pred prípadnou občianskoprávnou a trestnoprávnou zodpovednosťou za následky, ktoré by mohol občan, dopisovateľ, svojou výpoveďou, názorom, listom, či inou informáciou spôsobiť inej osobe, či skupine osôb, organizácii. Prípadné náhrady za škody (znevážením dobrého mena, urážka na cti) spôsobené vyjadrením občianskeho názoru na problém, postoj, si dotknutý subjekt preto nemôže uplatňovať voči vydavateľstvu. Jedine v tom prípade, že by tento názor vyjadril pracovník vydavateľstva.**
Odporúčaná cena výtlačku predajcom: 0, 70 € - dvojmesačník, toto číslo vyšlo 29. apríla 2020.
Prezentačný, exkluzívny, informačný a reklamný časopis firiem, súkromných spoločností, štátnych inštitúcií, škôl, samospráv a osobností kysuckého regiónu

O aktuálnych zmenách a novinkách v Komunálnej poisťovni hovoríme s krajskou riaditeľkou tejto poisťovne Danielou Pinčiarovou

o Aké aktuálne poistenia ponúka Komunálna poisťovňa pre tento rok svojim klientom, v každej oblasti? To je prvá otázka pre krajskú riaditeľku Komunálnej poisťovne v Kysuckom Novom Meste Danielu Pinčiarovú.

- Komunálna poisťovňa a.s., Vienna Insurance Group je univerzálna poisťovňa, čo znamená, že v našom portfóliu sú produkty životného i neživotného (majetkového) poistenia. Začala by som najskôr životným poistením, kde od 1.1.2020 sme ako jedna z posledných poisťovní pristúpili k zrušeniu predaja bežne plateného kapitálového životného poistenia. Kapitálové životné poistenie predávame už len ako jednorazové poistenie, kde majú klienti garantovaný základný úrok 0,75% p.a. + 0,3% dodatkový úrok môže mať klient, ak má ešte inú poistnú zmluvu životného poistenia s minimálnym mesačným poistným 20 Eur. V oveľa väčšej miere sme sa začali venovať **rizikovému životnému poisteniu**, ktoré slúži na zabezpečenie pozostalých v ťažkej životnej situácii a komplexné poistenie rodiny, známych a skupiny osôb. Je to bežne platené poistenie **PROVITAL PARTNER:** s konštantnou poistnou sumou pre prípad smrti, alebo s klesajúcou poistnou sumou pre prípad smrti a plnej invalidity úrazom. V rámci jednej poistnej zmluvy sa môžu poistiť formou pripoistení aj štyri ďalšie spolupoistené osoby. Na výber je široká paleta pripoistení: smrť následkom úrazu, trvalé následky úrazu s progresívnym plnením až do výšky 500%, odškodné za chirurgický zákrok, invalidita úrazom, hospitalizácia z choroby a úrazu, denné odškodné v prípade práceneschopnosti z úrazu a choroby, čas nevyhnutného liečenia úrazu, kritické choroby, oslobodenie od platenia s náhradou poistného, rôzne balíky pripoistení podľa vlastného uváženia alebo individuálnej potreby.
Ďalší rizikový produkt **PIETA**, alebo poistenie pohrebných nákladov. Pieta je doživotné bežne platené poistenie pre prípad smrti s možnosťou čerpania poistného plnenia vo výške 60 % zaplateného poistného, po dobe platenia v nasledujúcich prípadoch: vznik nároku na opatrovníka, úmrtie partnera a umiestnenie do zariadenia pre seniorov. V tomto produkte sa neoceňuje zdravotný stav poisteného. V prípade úmrtia počas prvých dvoch rokov sa oprávnenej osobe vyplatí zaplatené poistné za toto obdobie. Ak poistený zomrie po uplynutí dvoch rokov od začiatku poistenia, vyplatí sa oprávnenej osobe dojednaná poistná suma. Zmluva sa uzatvára na 10 rokov.
Posledným druhom zo skupiny životného poistenia je **investičné životné poistenie**. Tu máme možnosti dve: **PROVITAL INVEST** pre dospelých, spolu so všetkými pripoisteniami spomínanými pri produkte Provital Partner, a **PROVITAL JUNIOR** pre deti, kde rodičia tvoria kapitál pre budúce potreby dieťaťa. Samozrejmosťou sú už spomínané pripoistenia, ale navyše tu ponúkame: polovičné osirotenie, úplné osirotenie, materiálna škoda spôsobená dieťaťu v školskom zariadení, materiálna škoda spôsobená dieťaťom školskému zariadeniu, cestovné poistenie za symbolické 1 Euro ročne, detské zlomeniny.

o Prišlo k zdraženiu poistiek, úprave cien. Kedy, z akých dôvodov a v akých prípadoch?

- Niektoré pripoistenia zlacneli, niektoré trošku zdraželi. Ale ak beriem do úvahy fakt, že viac pripoistení znamená vyššia zľava a menšia platba, tak sme na rovnakej cenovej úrovni ako v minulosti – toto sa týka životného poistenia. Pri majetkovom poistení sme tento rok ceny zatiaľ neupravovali. Mám však informáciu, že k 1.5.2020 sa bude meniť sadzobník pri Povinnom zmluvnom poistení.

o Korona-pandémia spôsobila absolútne novú situáciu v štáte aj vo svete. Odzrkadlí sa tento nebezpečný a kritický stav v spoločnosti aj na živote a činnosti Vašej poisťovne? Bude to znamenať nejaké zmeny? Ako v súčasnosti pracuje kancelária pre verejnosť?

- Teraz je ešte skoro dať na túto otázku jednoznačnú odpoveď. Bude záležať na tom, ako dlho táto situácia bude trvať. Dúfajme, že nie dlho. Momentálne pracujeme v krízovom režime, nakoľko sme museli akceptovať nariadenie, že celý Dom kultúry je pre verejnosť zatvorený. Takže to, čo môžeme, riešime e-mailami, telefonicky, poistné zmluvy uzatvárame v online režime. Ak je niečo veľmi súrne, musí sa bohužiaľ prispôsobiť klient a prísť za nami do krajskej kancelárie v Žiline, ktorá je otvorená pondelok, streda, piatok od 8.00 – 12.00 hod., utorok a štvrtok od 12.00 – 16.00 hod. tak, aby to bolo v súlade s nariadením vlády. Samozrejmosťou je striktné

dodržiavanie všetkých bezpečnostných predpisov (rúška, ochranné rukavice, dezinfekcia) na každej pobočke.
Musím priznať, že sa pracuje naozaj s veľkými problémami.

o Ak by nastalo nejaké masívne rušenie poistiek, je na to Vaša poisťovňa pripravená?

- Určite áno, vyplýva nám to zo zákona o poisťovníctve a na základe požiadaviek stanovených Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (Solvency II). Verím však, že takáto situácia nenastane. Zrušiť poistenie majetku alebo životné poistenie v čase krízy nie je celkom správna voľba. Sú aj iné možnosti, ale to treba riešiť veľmi individuálne. Každá kríza má začiatok a má aj svoj koniec. Verím tomu, že ani teraz to ináč nebude.

o Nespôsobí celá táto situácia ďalšie zdražovanie poistenia v každom smere?

- Na túto otázku si netrúfam zodpovedať relevantne a s istotou. Ale aj takúto možnosť pripúšťam. Verme však, že nie.

otázky: Mgr. Alena Jaššová

Daniela Pinčiarová,
krajská riaditeľka Žilina;
Litovelská 87, 024 01
Kysucké Nové Mesto
mobil: 0905 345 800,
pevná linka: 041/421 39 96,
pinciarova@kpas.sk,
www.kpas.sk

§ Viete, na čo máte nárok v súvislosti s následkami koronavírusu?

V súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 spôsobenej koronavírusom, ktorá priniesla do všetkých sfér nášho života masívne zmeny, a to aj v legislatíve sme sa rozhodli naplniť rubriku Právneho poradenstva Kysuckého Žurnálu práve takýmito aktuálnymi témami z Vašich vybraných otázok, nasledovne:

» Kedy je rodič, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti alebo dokonca aj pri osobnej striedavej starostlivosti, oprávnený odoprieť druhému rodičovi počas trvania pandémie právo stretnúť sa s dieťaťom?

Pri výkone rodičovských práv a povinností stále platí režim určený rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou rodičovskou dohodou. K odopretiu realizácie práva stretnutia rodiča s dieťaťom by v súvislosti so zabránením šírenia COVID-19 mohlo dôjsť iba v prípade, ak by bola nariadená povinná izolácia dieťaťa alebo rodiča – najmä v prípade ich karantény z dôvodu diagnostikovania ochorenia, z dôvodu nariadenej karantény v dôsledku príchodu zo zahraničia alebo v prípade ak sa malol. dieťa alebo rodič, s ktorým malol. dieťa žije v spoločnej domácnosti dostali do kontaktu s osobou, ktorej bolo diagnostikované toto ochorenie.

» Majú aj osoby v karanténe nárok na nemocenské dávky, aké nároky majú rodičia malol. detí, ktorých školské zariadenia boli pre koronavírus zatvorené a majú nárok na ošetrovné aj osoby, ktoré sa v súvislosti so zatvorením zariadení sociálnych služieb pre koronavírus starajú o svojho príbuzného?

Nárok na pandemické karanténne nemocenské v súčasnej situácii získajú samozrejme aj osoby, ktoré boli lekárom uznané za dočasne práceneschopné v prípade, ak im bolo nariadené karanténne opatrenie alebo izolácia. Od prvého dňa bude pandemické nemocenské vyplácať Sociálna poisťovňa v nezmenenej výške 55 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.

Nárok na pandemické ošetrovné si nemocensky poistený poistenec môže v prípade celodennej osobnej starostlivosti o zdravé dieťa do 10 roku a 364 dňa dieťaťa a v prípade celodennej osobnej starostlivosti o dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom do 18 roku dieťaťa uplatniť, ak bola dieťaťu nariadená karanténa alebo izolácia; ak bolo predškolské zariadenie, školské zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb, v ktorom sa poskytuje dieťaťu starostlivosť, zatvorené rozhodnutím príslušných orgánov; ak fyzická osoba, ktorá sa o dieťa inak stará, nemôže z objektívnych dôvodov zabezpečovať túto starostlivosť. V tomto prípade sa nevyžaduje potvrdenie od lekára a Sociálna poisťovňa si sama overí, či škola, škôlka, príp. iné zariadenie bolo zatvorené.

Nárok na pandemické ošetrovné má aj nemocensky poistený poistenec ak osobne a celodenne ošetruje dieťa do dovŕšenia 16 roku, ktorého zdravotný stav podľa potvrdenia lekára vyžaduje nevyhnutne ošetrenie inou fyzickou osobou, pričom v tomto prípade sa už vyžaduje pre Sociálnu poisťovňu aj potvrdenie lekára.

Ďalej nárok na pandemické ošetrovné počas krízovej situácie si môže uplatniť aj nemocensky poistená osoba, ktorá sa stará napríklad o príbuzného v priamom rade, súrodenca, manžela, manželku alebo rodiča manžela alebo manželky, a to v prípade, ak zariadenie sociálnych služieb, v ktorom sa tejto osobe poskytuje sociálna služba, bolo rozhodnutím príslušných orgánov uzavreté alebo v ňom bolo nariadené karanténne opatrenie. V tomto prípade sa potvrdenie pre Sociálnu poisťovňu nevyžaduje, táto si zatvorenie zariadenia sama overí. Generálne platí, že nárok na pandemické ošetrovné vznikne od prvého dňa potreby osobného a celodenného ošetrovania alebo osobnej a celodennej starostlivosti a zaniká dňom skončenia potreby osobného a celodenného ošetrovania alebo osobnej a celodennej starostlivosti. Výška pandemického ošetrovného je 55 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu. Nárok na ošetrovné vznikne iba raz, aj keď sa nemocensky poistený poistenec stará o viacero osôb. Pripúšťa sa však možnosť vystriedať sa pri starostlivosti alebo ošetrovaní aj viacerým osobám (rodičom) za podmienky, že nárok na ošetrovné prvého z poistencov (rodičov) zanikne a až následne vznikne nárok na ošetrovné druhého z rodičov. Žiadosť o pandemické ošetrovné si uplatníte prostredníctvom formulára na internetovej stránke Sociálnej poisťovne. Žiadosť o pandemické ošetrovné nie je potrebné riešiť bezprostredne, nakoľko nárok na pandemické ošetrovné si rodičia môžu uplatniť dokonca aj spätne. Premlčacia doba na uplatnenie nároku na dávku pandemického ošetrovného je 3 roky odo dňa, za ktorý dávka patrila. Poistenec, ktorému bolo priznané pandemické ošetrovné, je povinný ku koncu každého kalendárneho mesiaca preukázať nárok na výplatu ošetrovného čestným prehlásením o tom, v ktorých dňoch dieťa osobne a celodenne ošetroval alebo sa o dieťa osobne a celodenne staral. Bez zaslania čestného prehlásenia riadne a včas Vám Sociálna poisťovňa dávku nevyplatí.

JUDr. Lenka Špiriaková,PhD.,
advokátka, J. Milca 11,
010 01 Žilina
tel.č.: 0907 52 83 88

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

» Na akú mzdu, príplatok, či náhradu mzdy mali nárok zamestnanci v čase pandémie počas veľkonočných sviatkov?

Ak zamestnanec aj vo sviatok riadne pracoval patrí mu samozrejme mzda a mzdové zvýhodnenie najmenej vo výške 100 % jeho priemerného zárobku. Ak mal však zamestnanec pôvodne naplánovanú na sviatok zmenu a nepracuje z dôvodu, že prevádzka musí byť zatvorená alebo v súvislosti s pandémiou z dôvodu poklesu odbytu pre neho bohužiaľ zamestnávateľ nemá prácu ide o prekážku v práci na strane zamestnávateľa. Podľa tzv. „pandemickej" novely Zákonníka práce účinnej od dňa 04.04. 2020 pri prekážke v práci na strane zamestnávateľa v období pandémie platí, že zamestnancovi patrí náhrada mzdy vo výške 80 % jeho priemerného zárobku, najmenej však vo výške minimálnej mzdy, a to aj počas veľkonočných sviatkov. Ak teda zamestnanec mal podľa rozvrhu pracovných zmien pôvodne pracovať v niektorý štátny veľkonočný sviatok ale nepracoval z dôvodu prekážky v práci na strane zamestnávateľa, má nárok na náhradu mzdy vo výške 80 % jeho priemerného zárobku, najmenej však vo výške minimálnej mzdy. Ak však zamestnávateľ vymedzil v písomnej dohode so zástupcami zamestnancov vážne prevádzkové dôvody, pre ktoré nemôže zamestnancovi prideľovať prácu, ide síce zasa len o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, ale v tomto prípade patrí zamestnancovi náhrada mzdy iba vo výške určenej dohodou najmenej však vo výške 60 % jeho priemerného zárobku.

(Vaše otázky mailujte na kysuckyzurnal@gmail.com)

Materská škola Horný Vadičov sa nachádza v krásnom horskom prostredí, obklopená nádhernou a čistou prírodou

Vo výchovno - vzdelávacej činnosti rozvíjame tvorivosť, využívame zážitkové učenie a digitálne technológie. Dbáme na psychohygienu detí, čomu zodpovedá nie len režim dňa ale aj interiér či exteriér materskej školy. Veľa času trávime pohybom na čerstvom vzduchu, čím sa snažíme predchádzať respiračným chorobám, podporovať imunitu a bojovať proti obezite. Budova je priestranná a účelná. Deti majú dostatok priestoru či už v triedach alebo na školskom dvore. Školský dvor poskytuje širokú škálu vyžitia vďaka novým preliezačkám, altánku, pieskovisku s tienidlom a dopravnému ihrisku. Členitý terén využívame celoročne. V letných mesiacoch hrávame loptové hry, stanujeme, v zime využívame svah na zjazd pomocou klzákov. Počas každého ročného obdobia zvládajú aj tí najmenší turistickú vychádzku do prírody.

Materská škola je rozdelená na tri triedy, ktoré sú dostatočne veľké, slnečné a priestranné. V umyvárkach pestujeme u detí základné hygienické návyky, v jedálni učíme deti správnemu stolovaniu. Pre popoludňajší odpočinok fungujú stabilné spálne. V nepriaznivom počasí často využívame priestory telocvične, ktorá je vybavená rôznym náradím a náčiním. Deti tam veľmi radi súťažia a testujú svoju telesnú zdatnosť. Túto zimnú sezónu deti 3 triedy prvýkrát absolvovali výcvik korčuľovania v MM aréne. Predškoláci sa každoročne zúčastňujú plaveckého výcviku. Zaujímavými aktivitami materskej školy sú návšteva príslušníkov policajného a hasičského zboru, tvorivé dielne s rodičmi, šarkaniáda, zimná a letná olympiáda, vianočná chvíľka s rodičmi, Mikuláš v spolupráci so základnou školou, výchovné koncerty základnej umeleckej školy, návšteva bábkového divadla v Žiline, karneval, pochovávanie basy, sokoliari, chlpáči - domáce zvieratká, lesný pedagóg – vychádzka do prírody, výlet s rodičmi, návšteva hvezdárne, oslava MDD, deň rodiny, entomológ – prednáška o hmyze a vodných živočíchoch, rozlúčka s predškolákmi.

Návštevou a milým programom spestrujeme bežné dní ľudí žijúcich v domove dôchodcov v našej obci. Spolupráca s rodičmi je na dobrej úrovni. Stretávame sa s ochotou pomôcť, spolupracovať. Dobrých nápadov a aktivít nie je nikdy dosť, preto sme otvorení a ústretoví každej dobrej myšlienke, nápadu, ktorý by skvalitnil a spestril život našim najmenším deťom. Usilujeme sa vytvoriť čo najlepšie podmienky pre prirodzený rozvoj osobnosti dieťaťa, zodpovednosť, spokojný život, prípravu na vzdelávanie sa v základnej škole ako aj na život v spoločnosti.

pripravila: Katarína Kubaščíková

Poďakujme sa všetkým tým našim ktorí počas koronavírusu stoja v p

Poďakujme sa všetkým tým našim spoluobčanom a zamestnancom, ktorí počas koronavírusu stoja v **prvej línii,** a pomáhajú, zachraňujú. A nie za poslanecké platy! Vďaka týmto ľuďom a pracovníkom môžeme my – ostatní ako tak prežívať a vykonávať prácu povedzme z domu, cez e-mail, byť s deťmi, rodinou, kľudne si uvariť a možno aj pošportovať vo svojej záhrade.

Vďaka vám, chlapci policajti! Vy ste snáď najviac a v absolútnej blízkosti nebezpečenstva nakazenia na cestách, hraniciach, musíte ísť domov k rodinám, do ich bytov, keď vás zavolajú ku konfliktu, musíte sa naťahovať s kadejakými hlupákmi, ožranmi, neumytými a nadrogovanými indivíduami a popritom všetkom nezabúdať na dodržiavanie zákonnosti, lebo dnes kadejaký tupec vlastní mobil a „všetko" si natáča. Pozná všetky svoje práva, ale povinnosti a slušnosť sú mu na hony vzdialené. Držte sa, policajti, a ďakujeme vám za vašu ťažkú a nebezpečnú prácu.

Opatrovateľky v DSS-kách – všetci, ktorí pracujú v týchto zariadeniach za až smiešne nízke platy, a napriek tomu si robia svoju prácu zodpovedne, úctivo a s pokorou ďakujeme. Tieto ženy sú dennodenne v styku s tými najzraniteľnejšími, ktorí sú chorí na kopu iných chorôb. Starajú sa o našich rodičov a starých rodičov. Určite by si zaslúžili naše opatrovateľky

celoplošné zvýšenie platov aspoň o 30%!

Keď už sme toľko rokov venovali pozornosť platov našich učiteľov, ktorí učia naše deti, tak minimálne takúto pozornosť si zaslúžia aj tí pracovníci, ktorí sa starajú o našich starých rodičov, našich seniorov. S týmto faktom by mali naši politici a vláda začať pracovať ako s prioritou!

Naši lekári, záchranári, hasiči, zdravotní pracovníci, zdravotné sestry, všetci títo stoja rovnako v prvých líniách a sú otvorenými terčami pre vírus. Mnohí nespia už celé týždne. Z úprimného srdca im za celú verejnosť prostredníctvom nášho Žurnálu aspoň takto ďakujeme.

Armáda, ktorá pomáha pri testovaní, pri záchrane ľudí, šoféri, ktorí rozvážajú potraviny, hygienické pomôcky, čistiace prostriedky, lieky. Lekárnici, ktorí lieky dávkujú a vydávajú obyvateľstvu, hasiči, ktorí ochraňujú životy našich občanov. Všetci ste veľmi potrební a nenahraditeľní! Bez vás by život spoločnosti úplne zastal.

Naše predavačky, ktoré nás denne obsluhujú v potravinách či iných službách a sú denne vystavené nákaze a povedzme otvorene, že pracujú tiež za veľmi nízke platy. Preto si tieto ženy veľmi vážim, a nielen ja, a aj touto cestou a prostredníctvom nášho časopisu im vyslovujeme aj s ďalšími našimi čitateľmi a ich zákazníkmi jedno veľké ďakujem a želanie pevného zdravia. Zvlášť predajne Coop Jednoty, ktoré sme zvlášť ako redakcia sledovali aj v tých najmenších obciach, boli vždy k dispozícii verejnosti, dodržiavali sa v nich pravidlá a pokyny

n spoluobčanom a zamestnancom, rvej línii a pomáhajú, zachraňujú!

hygienikov, vychádzali v ústrety starým zákazníkom, ale samozrejme aj tým mladším. Tovar sa pravidelne dopĺňal a dopĺňa, výrobky sú čerstvé, od domácich farmárov, výrobcov a dodávateľov, začo obzvlášť patrí našej Coop Jednote vďaka, lebo podporuje týmto spôsobom naše Slovensko, nás všetkých. Coop Jednota, s.d. a jej prevádzky, obchody boli a sú k dispozícii zákazníkom čisté, dezinfikované a personál nesklamal.

Ďakujeme!

Samozrejme vďaka patrí každému, kto pracuje v týchto dňoch hlavne pre verejnosť. Pre tých druhých! A nezištne. Nemyslí len na seba, nie je pohodlný a sebecký. Pomáha a je otvorený spolupráci, ktorú aj osobne realizuje. Každá čestná pomoc inému upevňuje ľudské vzťahy, rúca konflikty a zlobu.

Lebo – keď ide o život, ide naozaj o všetko!

Mgr. Alena JAŠŠOVÁ

Podnikateľka Renáta Michalková sa sťahuje do Spoločenského centra v Nesluši, kde vznikla „*Reštaurácia na Rýnku*“

• Podnikateľka Ing. Renáta Michalková končí prevádzkovanie reštaurácie Mýta v Kysuckom Novom Meste. Aký bol dôvod ukončenia tejto činnosti?

Hovorí Renáta Michalková:
- V prvom rade by som chcela poďakovať všetkým našim bývalým zákazníkom za priazeň a zaželať im veľa zdravia a pevné nervy v týchto ťažkých časoch. A pokiaľ ide o dôvod ukončenie prevádzkovania Reštaurácie Mýto, nedohodli sme sa s vlastníkmi priestorov...

restauracianarynku@gmail.com

• Kde vás klienti nájdu teraz?

- Naša firma sa presťahovala do zrekonštruovaných priestorov Spoločenského centra v Nesluši 188, ktoré sa nachádza v centre tejto obce. Vznikla tak Reštaurácia na Rýnku, s klasickou dedinskou krčmou, kde ponúkame výborné tankové pivo, reštauračná časť je v provensálskom štýle s kapacitou 40 miest a na poschodí je veľká sála na usporiadanie osláv, svadieb, spoločenských akcií, školení, karov a podobne, s kapacitou do 100 osôb. Pokiaľ ide o portfólio našich služieb, ostáva nezmenené ako v Reštaurácii Mýto, predaj knedlí, plánujeme podávať obedové menü, rozvoz jedál dôchodcom, ako aj rozvoz obedového menü a pizze. S výdajom obedov sme začali už 27. apríla. Robíme tiež cateringové služby podľa priania zákazníkov k nim domov, či do iných priestorov. Z tohto dôvodu sú aj ceny vždy po dohode a na základe konkrétnej požiadavky. - *r* -

Reštaurácia na Rýnku v Nesluši, tel.: 0905 466 900

Kysucké Nové Mesto
Rok 2020/1 samostatná príloha mesta Kysucké Nové Mesto

Aktuálny rozhovor s primátorom Kysuckého Nového Mesta Ing. Mariánom Mihaldom

Následky koronavírusu brzdia aj činnosť v Kysuckom Novom Meste a sťažujú prácu inštitúcií

• Štvrtina roka 2020 je za nami, ako to vyzeralo / vyzerá od januára v samospráve? Úvod roka bol v znamení zasadnutia poslancov, aký bol prijatý rozpočet, priority?

- Aj keď sa kalendárny nový rok začína v januári, pre fungovanie nášho mesta bolo dôležité decembrové rokovanie mestského zastupiteľstva, kde sme schválili rozpočet pre tento rok ako vyrovnaný. Plánujeme v ňom viaceré investičné akcie, ktoré majú význam pre rozvoj mesta.
Od začiatku roka sa vedenie mesta drží priorít, ktoré si vytýčilo pri nástupe. Veľmi nás potešilo otvorenie novej internej lekárskej ambulancie v meste MUDr. Tomusovej. Občania sa môžu objednať aj telefonicky na čísle 5007349.
Nikto z nás však nezabúda ani na voľnočasové aktivity. Cyklotrasa aj naďalej ostáva prioritou číslo jeden. Hneď začiatkom roka sme pripravili všetky podklady na vypracovanie dokumentácie pre územné rozhodnutie. Dokonca sme požiadali o dotáciu úrad podpredsedu vlády, ktorý práve na podobné projekty dal výzvu. Avšak musím smutne skonštatovať, že doposiaľ nám nikto neodpovedal a financie boli použité na iné, predpokladám a dúfam, že dôležitejšie veci. Nás to však neodradí a pripravujeme financovanie vypracovania dokumentácie z vlastných financií v spolupráci s občanmi, mestom Žilina a žilinským samosprávnym krajom.
Máme rozpracovaných viacero projektov, avšak začiatkom marca sa nám do cesty postavila veľká prekážka, koronavírus. Prvé týždne pandémie sa niesli v réžii tohto problému, ktorý nás a našu prácu absolútne pohltili. Bolo potrebné zabezpečiť chod mesta v krízovom režime. Začiatok bol obzvlášť náročný, no postupne sa začíname vracať k riešeniu aj iných problémov a projektov.

• Začiatkom roka sa uskutočnilo aj tradičné stretnutie podnikateľov a šéfov inštitúcii v meste...

- Na stretnutí sme zrekapitulovali a zhodnotili prvý rok pôsobenia v úrade. Spomenuli sa väčšie projekty, ktoré sa už ukončili a k realizácii prispel ich havarijný stav. Zdôraznil som potrebu spolupráce a požiadal prítomných o spoločné prekonávanie prekážok, ktoré nás čakajú. Následne prebehla medzi prítomnými živá diskusia, kde všetci prítomní potvrdili chuť posunúť naše mesto dopredu vo všetkých dôležitých oblastiach.

• Marec 2020 priniesol nečakané zvraty v spoločnosti, ale aj v celom svete! Ohrozuje nás niečo, čo nepoznáme a je veľmi nebezpečné - koronavírus. Čo táto situácia znamená pre Kysucké Nové Mesto a jeho obyvateľov? Aká je aktuálna situácia v meste z Vášho pohľadu a pohľadu samosprávy?

- Ako som už spomenul, koronavírus nás začiatkom marca nepríjemne zaskočil a našu pozornosť upriamil úplne iným smerom, ako sme mali naplánované. Bolo potrebné okamžite prijímať opatrenia. Na celý rok sme mali naplánovaný kalendár plný pekných kultúrnych, športových či spoločenských podujatí. Tieto sme od 9. marca zastavili. Pozastavili sme fungovanie škôl, školských a predškolských zariadení, centra voľného času. Prakticky od začiatku pandémie pravidelne zasadá krízový štáb mesta, kde sa vyhodnocuje aktuálna situácia a pripravuje sa postup na fungovanie mesta v najbližších dňoch. V Kysuckom Novom Meste je zatiaľ situácia pokojná, musím pochváliť obyvateľov nášho mesta - väčšina z nich je disciplinovaná, od prvého dňa sa chránime rúškami a cítime od mnohých záujem pomôcť pri zvládnutí situácie.

• Aké akútne problémy riešite v súvislosti s koronavírusom, aká je spolupráca so záchranármi, policajtmi, hasičmi, VÚC-kou, nemocnicami, štátom?

- Ako som už spomenul, od začiatku tejto nepríjemnej situácie a prakticky na dennej báze riešime problémy. Okamžite sme začali stretnutím krízového štábu, čo pokračuje až dodnes. Vyšpecifikovali sme si jednotlivé úlohy, v závislosti od ich priorít. Hneď v úvode sme sa zamerali na zabezpečenie ochranných prostriedkov. Ochranné rúška boli vtedy absolútne nedostatkovým tovarom, no v spolupráci s miestnou krajčírskou firmou sa mi už do 48 hodín podarilo zabezpečiť rúška pre našich zamestnancov v prvej línii, neskôr pre ostatných zamestnancov, a nakoniec sme zrealizovali s dobrovoľníkmi aj distribúciu pre najviac ohrozené skupiny. Okamžite sa nám podarilo zabezpečiť aj dezinfekcie rúk a až dodnes neustále pracujeme na získavaní ďalších potrebných tovarov pre zvládnutie situácie, resp. naštartovanie normálneho chodu úradu a mesta. Momentálne je už situácia v zabezpečovaní spomínaných prostriedkov, relatívne dobrá

pokračovanie na strane 14

a dnes už pristupujeme k prvému otváraniu úradu pre našich občanov. Na záver spomeniem zabezpečovanie donášky nákupov i obedov pre našich občanov a vydávanie potrebných nariadení pre mesto.

• V akom režime pracuje samospráva Kysuckého Nového Mesta, oddelenia, matrika? Ako sa vybavujú stránky pre verejnosť, poslanci ako pracujú (zasadnutia, komisie)?

- Samospráva pracuje prakticky nepretržite, no v obmedzenom režime. Vybavovanie stránok však pokračuje aj v tomto období, no je obmedzené len na mailovú či poštovú komunikáciu. Matrika a ostatné oddelenia sú už prístupné aj pre verejnosť v sprísnenom režime.
S poslancami neustále komunikujeme prostredníctvom mailu či telefonicky. Chystáme sa aj na ďalšie spoločné pracovné stretnutia. Miesto a spôsob konania však nateraz nebudem upresňovať. Posledné zastupiteľstvo sa konalo ešte v marci a ďalšie plánované je v júni, možno skôr, ak si to bude situácia vyžadovať. Samozrejme aj vedenie zastupiteľstva budeme musieť prispôsobiť súčasnému stavu.

• Ako sa riešia a zabezpečujú investičné veci v meste, eurofondy, projekty?

- Naše projekty nechceme úplne zastaviť. Z každej strany sa však na nás hrnú upozornenia o nastávajúcej zlej finančnej situácii. Sme realisti a vieme, že finančné vyhliadky nebudú také, ako sme ešte pred pár dňami očakávali, budeme musieť aj my prispôsobiť naše plány reálnemu finančnému krytiu. Zatiaľ však neviem byť konkrétny, no už dnes vieme, že realizovať všetko naplánované nebude možné a budeme donútení prijať aj mnohé opatrenia k šetreniu. Čo v našich plánoch naďalej ostane, si ešte musíme poriadne premyslieť a rozanalyzovať s ohľadom na reálne financie. O všetkom budeme ako vždy vopred informovať. Prioritne však musíme zabezpečiť najskôr primárne potreby nášho mesta a občanov. Ostatné ukáže čas.

• Ako je zabezpečená pomoc seniorom? Je celoplošná, alebo keď o ňu požiadajú - donáška potravín, liekov?

- Od začiatku sú naši seniori označení ako najrizikovejšia skupina. Naplno si to uvedomujeme, a aj preto bolo jedným z prvých opatrení mesta a krízového štábu zabezpečenie donášok práve pre nich či imobilných spoluobčanov. Prvé dva týždne pandémie nám túto službu zabezpečovali dvaja dobrovoľníci. Patrí im moja veľká vďaka. Dnes už túto úlohu naplno zabezpečuje mesto so svojimi zamestnancami. Ak má niekto záujem o takúto pomoc, nech nás neváha kontaktovať. Naši zamestnanci ochotne poskytnú aj potrebné informácie v spojitosti s pandémiou, resp. zrealizujú objednávku na požadovaný nákup potravín, drogérie či liekov. Táto linka je k dispozícii denne do 19- tej hodiny, okrem víkendov a sviatkov. Kontakt pre občanov: 0905 340 012.

pýtala sa: Mgr. Alena JAŠŠOVÁ

V Kysuckom Novom Meste máme už päťdesiat rokov knižnicu na Belanského/Partizánskej ulici

Inštitucionalizácia verejných knižníc na Slovensku sa začala v roku 1919 prijatím Zákona o verejných knižniciach č. 430/199 Sb. zo dňa 22. júla 1919. Tento pokrokový zákon stanovil povinné zriaďovanie verejných knižníc všetkým obciam v Čechách, na Morave a v Sliezsku. Na Slovensku nadobudol platnosť až v roku 1925.
O zriadení obecnej knižnice v KNM hlasovalo prvýkrát obecné zastupiteľstvo 3. septembra 1924. Je tak uvedené v zápisnici zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva číslo 6/1924. Pod bodom 8 (2547/1924) bolo prejednávané jej zriadenie na základe príslušných zákonov a nariadení. Zastupiteľský zbor rozhodol, že obecnú knižnicu nezriadi, lebo obyvateľstvo má k dispozícii dostatok knižníc: knižnica odbočky Matice slovenskej, knižnica Spolku slovenských akademikov Kysučan, knižnica telocvičnej jednoty Orla, knižnica telocvičnej jednoty Sokola a školská knižnica. Druhý pokus sa uskutočnil 11. mája 1925. Uvádza to zápisnica zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva č. 3/1925 v bode 8 (1238/1925). Druhý pokus už bol úspešný a knižnica bola zriadená v priestoroch MO Matice slovenskej a za knihovníčku bola zvolená učiteľka Mária Adamková.
Takéto sú počiatky obecnej, dnes už Mestskej knižnice Kysucké Nové Mesto, ktorej zriaďovateľom je od 90. rokov 20. storočia Mesto Kysucké Nové Mesto. Počas svojho fungovania niekoľkokrát zmenila nielen názov, ale aj pôsobisko. Sídlila v spomínaných priestoroch MO Matice slovenskej, neskôr v pivnici „žltého" domu na Námestí slobody. Potom sa knihy presunuli o pár metrov ďalej do budovy č. 26 (dnes č. 11 rohová budova predajne textilu na námestí). V roku 1970 sa kultúrnym stánkom stala historická budova č. 9 na Belanského ulici (vtedy Partizánskej), kde s malou prestávkou sídli dodnes. Okrúhle výročie sme si v knižnici chceli pripomenúť v marci slávnostným podujatím, ale už sme nestihli. Preto si päťdesiatročné jubileum pripomeňme slovom a obrazom.
Pri príležitosti spomínania na časy minulé

na jeden deň knihovníkom...

sme sa rozhodli vytvoriť vo vlastných priestoroch „Retro knižnicu". Však posúďte sami, či sa nám to podarilo. Starý stolík a stolička, katalogizačné skrinky, knihy či ručne písaný zoznam vyradených kníh a čitateľov. Retro knižnica počká na vás do otvorenia knižnice a tí starší môžu zaspomínať, aké to kedysi bez počítačov bolo. rokov ďalej. V súčasnosti dostáva knižnica opäť novú tvár vďaka niekoľkým etapám projektu Redizajn Mestskej knižnice Kysucké Nové Mesto. Aj jeho druhú etapu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Účelom druhej etapy projektu, ktorá sa teraz realizuje, je výmena interiérového vybavenia, svietidiel a orientačného systému v oddeleniach pre dospelých na prvom poschodí. Najvýraznejšia zmena nastala v čitárni, zo štandardnej miestnosti so strohými stolmi a stoličkami sa stal priestor oddychu a pohodlia pri čítaní kníh alebo novín, časopisov. Pohodlné kreslá, dizajnový nábytok a prvé reakcie používateľov, ktoré sú pozitívne. Veríme, že aj na vás ostatných, ktorí zavítate do knižnice po jej znovuotvorení (zatvorené z preventívnych dôvodov šírenia COVID-19), urobia priestory príjemný prvý dojem.

Pozývame do redizajnovanej knižnice všetkých, aj tých, ktorí ju doteraz obchádzali. Táto téma bola súčasťou mojej uplynulej prezentácie na pôde Slovenskej národnej knižnice v Martine, kde sa konalo valné zhromaždenie Slovenskej asociácie knižníc a zároveň prezentácia niekoľkých mestských knižníc. Obsahom posledného slajdu mojej prednášky bolo, čo nás v knižniciach trápi. Hneď prvá odrážka znela: „bojujeme so stereotypmi". Uvediem pár príkladov:

- knižnice sú len výdajne kníh,
- v knižnici je nuda,
- v knižnici sú staré knihy,
- nemôžem prísť do knižnice, lebo tam nie som zapísaný,
- nemôžem sa zúčastniť podujatia knižnice, lebo nie som jej čitateľom a pod.

Tieto „urban legends" môžeme jednoducho vyvrátiť. Knižnice sú dnes modernými inštitúciami s aktívnym vplyvom na spoločenský a kultúrny rozvoj obcí, miest a regiónov. Sú to práve knižnice, ktoré často, aj napriek množstvu rôznorodých problémov ponúkajú pre svojich používateľov a návštevníkov veľa zaujímavého, nového, poučného i zábavného. Flexibilne reagujú na aktuálne potreby používateľov nielen vo fyzických priestoroch knižníc, ale čoraz viac aj prostredníctvom virtuálneho prostredia internetu. Knižnica ročne zorganizuje viac ako 200 podujatí rôzneho typu a pre rôzne vekové skupiny. Aktívne do podujatí zapája návštevníkov, reaguje na súčasné trendy pri ich realizovaní. Prezentuje svoju činnosť nielen v priestoroch knižnice ale aj prostredníctvom sociálnych sietí a elektronických médií. Každoročne do knižničného fondu pribudne približne 1 500 nových kníh a zároveň sa rovnaký počet kníh aj vyradí. To znamená, že za posledných 10 rokov sa vymenila viac ako polovica fondu. Staršie vydania kníh zastupuje najmä odporúčané čítanie pre žiakov základných a stredných škôl. Túto kultúrnu inštitúciu v meste môže navštíviť každý bez ohľadu na svoje trvalé bydlisko, aj bez ohľadu na to, či má uhradený členský poplatok. Mnohé služby knižnica poskytuje aj jednorazovým používateľom. Napr. prístup do siete internetu, využívanie prezenčných výpožičiek, poskytovanie bibliograficko-informačných služieb či účasť na podujatí. Knižnice sú tu naozaj pre všetkých.

O kvalitách Mestskej knižnice Kysucké Nové Mesto svedčia aj štatistiky, ktoré každoročne vykazujeme Ministerstvu kultúry SR. Sme zapojení aj do projektu Benchmarking knižníc a vieme tak posúdiť poskytovanie našich služieb v porovnaní nielen so slovenskými, ale aj českými knižnicami. Máme pozitívny ohlas na nápadité podujatia realizované kysuckonovomestskými knihovníčkami na sociálnych sieťach od ostatných pracovníkov knižníc na Slovensku, ktorí ich zdieľajú a inšpirujú sa nimi. Zároveň nás pozývajú na rôzne semináre zamerané na činnosť mestských knižníc na Slovensku, kde prezentujeme svoje skúsenosti, zručnosť a postrehy.

Jedným nielen z posledných úspešných a jedinečných podujatí, ale zároveň aj posledným podujatím realizovaným pred uzatvorením knižnice pre koronavírus, bolo Na jeden deň knihovníkom. Štyri deti vo veku do 10 rokov mali možnosť vyskúšať si prácu knihovníka. Vypožičiavanie, vyhľadávanie či ukladanie kníh. Komunikáciu s návštevníkom a aj prácu, ktorá sa robí s knihou, kým sa dostane do regála, takže signovanie, pečiatkovanie, lepenie štítkov a piktogramov a pod. Sme radi, že o podujatie na prvýkrát bol záujem a chceme pochváliť Lucku, Rebeku, Kristínku a Mateja, že boli skutočne dobrými knihovníkmi na jeden deň.

A na záver spomeniem nové služby. Každý rok sa snažíme v knižnici ponúknuť niečo nové a nemyslíme tým len nové knihy. Za minulý rok 2019 by som uviedla dve nové služby – farebná tlač a 3D tlač. A ako som spomínala vyššie, aj toto je jednou zo služieb, ktorú môže využívať každý, bez ohľadu na to, či je v knižnici registrovaný alebo nie.

Jar je obdobím prebúdzania sa prírody a pre nás knihovníkov je to obdobie, keď si pripomíname význam knihy prostredníctvom mesiaca marec, detské knihy vďaka rozprávkarom P. Dobšinský a H. CH. Andersen, ktorí sa na jar narodili. V knižnici je tiež čas nakupovania nových kníh, vypracovávania rešerší (zoznamov kníh a článkov na zadanú tému) pre študentov, objednávania kníh z iných knižníc tiež pre študentov, lebo toto obdobie je pre nich poznačené spracovávaním záverečných prác. Hoci je knižnica zatvorená, my sme tu pre vás stále a môžete využívať náš online katalóg, elektronické žiadanky na webe knižnice v časti Služby knižnice, formulár Spýtajte sa knižnice či mail kniznica@kysuckenovemesto.sk.

atmosféra knižnice v Kysuckom Novom Meste

PhDr. Dušana Šinalová

Ako funguje vzdelávanie žiakov v školách Kysuckého Nového Mesta v čase koronakrízy...

Na základe prijatých preventívnych opatrení na predchádzanie šírenia ochorenia COVID-19 a opatrení Ústredného krízového štábu SR a ministerky školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky bolo prerušené vyučovanie v školách a školských zariadeniach v období od 16. 3. 2020.Táto situácia prinútila pedagógov zmeniť zaužívané spôsoby vyučovania a nahradiť ich zo dňa na deň dištančnou formou vzdelávania a domácu prípravu. Začiatky boli neisté, nik nebol na túto situáciu pripravený. Dnes však majú žiaci, učitelia a rodičia svoj zabehnutý denný režim, na vzdelávanie využívajú rôzne komunikačné a informačné technológie, programy a siete.

V **Základnej škole Clementisova** učitelia 1. až 4. ročníka vzdelávajú žiakov podľa vlastného rozvrhu pomocou ascAgenda - EduPage, emailu, individuálne online, prostredníctvom vypracovaných materiálov, ktoré si prevezmú rodičia v škole a pod. Učitelia ročníkov 5. až 9. majú stanovený rozvrh vedením školy, vzdelávajú sa pomocou ascAgenda - EduPage, emailu, materiálmi, ktoré rodičia prevzali v škole. Žiaľ, sú aj žiaci, ktorí v domácnosti nemajú možnosť využívať výhody pripojenia na internet. Ich rodičia si pravidelne preberajú pre deti pripravené materiály, s ktorými potom dom pracujú. Asistenti učiteľa sú podľa potreby rodičov či žiakov cez internet alebo telefonicky k dispozícii žiakom so ŠVVP pri vypracovaní úloh.

Pedagógovia každý týždeň podávajú písomné hlásenie emailom vedeniu školy.

Učitelia zo **Základnej školy Dolinský potok** pri svojej práci a v komunikácii so žiakmi a rodičmi používajú rôzne programy a aplikácie: EduPage, mail, Messenger, Viber, WhatsApp, ALF, bezkriedy.sk, YouTube, ale aj online výučbu cez ZOOM, pri ktorej učitelia vysvetľujú učivo, ktoré okrem detí sledujú aj rodičia. Učitelia odporúčajú navyše rôzne portály a TV programy, ktorými uľahčia, alebo spríjemnia domácke vyučovanie. Na vypracovanie úloh majú žiaci dostatok času. Žiaci tejto školy majú prístup k internetu, okrem jedného, všetci. Do tejto rodiny sú úlohy zasielané poštou alebo ich získajú prostredníctvom známych.

Na konci týždňa pedagógovia zasielajú report svojej činnosti vedeniu školy.

V Základnej škole Nábrežná učitelia pracujú so žiakmi v rozsahu približne rozvrhu vyučovacích hodín. Využívajú sa online programy SmartBooks, EduPage, bezkriedy.sk, Komeniana, Alf. Komunikácia prebieha aj pomocou mailovej pošty, mobilnými aplikáciami (Messenger), pomocou Skype. Evidujú aj žiakov bez pripojenia na internet. V takomto prípade komunikácia ide cez mobilných operátorov. Učitelia myslia aj na žiakov so ŠVVP, učenie prispôsobujú typu oslabenia. Do home office sú zapojení všetci učitelia.

Pedagogickí zamestnanci **Základnej umeleckej školy** tiež využívajú moderné technológie na komunikáciu a výuku svojich žiakov. Vyučovanie prebieha prostredníctvom Viber, Messenger, Skype, WhatsApp, Facebook, email, telefonicky. Pri priamom prenose videa a zvuku má učiteľ možnosť okamžitej spätnej väzby, ukážky na vlastnom nástroji a pod. Audionahrávky skladieb zasielajú pedagógovia mailom. Spätná väzba od žiakov tiež prebieha zasielaním nahrávok či fotografií. Pedagógovia vyzývajú žiakov k vlastnej interpretácii, kreativite, tvorbe.

vyučovacia lekcia učiteľa Zábojníka pre dychárov ZUŠ

Učitelia odovzdávajú súhrn pracovných činností, ktoré vykonávajú doma, vedeniu školy.

Pedagógovia materských škôl využívajú čas strávený doma na samoštúdium a aktualizáciu poznatkov o projektoch. Škôlky informácie pre rodičov prinášajú na svojich webových stránkach, kde sú zverejnené odporúčané aktivity a pracovné listy súvisiace s aktuálnymi témami pre rodičov s deťmi.

Materská škola, Ulica 9. mája
www.sedembodkovalienka.sk
Materská škola, Komenského
www.mskomenskeho.sk

Podľa toho, ako sa situácia vyvíja, sa deti do škôl v tomto školskom roku asi nevrátia. Ministerstvo školstva vydalo usmernenie na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie, školy môžu realizovať záverečné hodnotenie aj formou slovného hodnotenia, žiaden žiak nemôže opakovať ročník a iné. Medzi základné princípy hodnotenia patrí: zabezpečiť spravodlivosť pri hodnotení každého žiaka rešpektovaním individuálnych podmienok na domácu prípravu a dištančné vzdelávanie, sústrediť pozornosť na poskytovanie slovnej spätnej väzby a akceptovať jedinečnosť podmienok žiakov na vzdelávanie.

Rodičia sa nemusia obávať návratu žiakov do škôl, vo všetkých základných a materských školách, v CVČ aj ZUŠ prebehne pred ich otvorením dezinfekcia priestorov, zariadenia, pomôcok a hračiek.

- šinalová -

kvíz z biologie na Facebooku ZŠ Clementisova

Nezbavujme sa psíkov a mačiek kvôli koronavírusu!

Situácia okolo koronavírusu spôsobila veľa hystérie aj paniky medzi ľuďmi... a niektorí dokonca odmietajú vychádzať von z bytov so svojimi psíkmi, lebo môžu ochorieť. Dokonca ich dávajú do útulkov... Je takéto „blbnutie" na mieste? Môže tento vírus napadnúť aj naše zvieratká? Je prenosný na ne...? Ako odborníčka a veterinárka, povedzte na túto tému svoj názor, poučenie, odporúčania... Ďakujeme. /občania s rodinami/

Samozrejme situácia ohľadom nákazy koronavírusom je vážna a ľudia sú z nej veľmi vystrašení. Veľa samozrejme robia médiá a všetky tie informácie, ktoré prinášajú hrozné výsledky a štatistiky. Určite na posúdenie treba „zdravý úsudok".

Koronavírusové infekcie sa bežne vyskytujú v chovoch psov, mačiek aj iným zvierat. Tieto infekcie sú dlhé roky známe a aj zvieraciu populáciu vedia poriadne potrápiť. Veterinári sa s tým stretávajú často a zápasia aj s náročnou liečbou. Čo sa týka nejakej prehnanej hystérie u ľudí, myslím si, že nie je na mieste, ani nie je nutné sa urýchlene teraz zbavovať psíkov a mačiek. Mačky a psy majú „svoje" ešte agresívnejšie kmene koronavírusov, ktoré sa teda šíria len v ich populácii. Vieme ich diagnostikovať, prípadne doplňujúcou liečbou - ako aj u ľudí zvládnuť. Niektoré sú ale neliečiteľné...

Samozrejme určité rozumné hygienické opatrenia je momentálne vhodné si osvojiť. Môžem spomenúť zvýšenú hygienu o srsť a labky zvieraťa, častejšie pranie pelechov a oblečenia psíkov, obmedzenie zbytočného pohybu v kritických oblastiach, obmedziť voľný pohyb zvierat, prípadne zabrániť zbytočnému kontaktu s cudzími ľuďmi. Momentálne názory odborníkov na prenos vírusu COVID-19 poukazujú na minimálne riziko, zatiaľ sa nedokázalo, že by majiteľ psíka priamo ochorel od svojho miláčika. Avšak ako sa teraz chránime rúškami a rukavicami, čítame, ako dlho daný vírus dokáže prežiť a na akých povrchoch, aký je odolný voči niektorým dezinfekčným prostriedkom, preto by som upozornila na možnosť prenosu, ale skôr mechanickou cestou cez srsť zvieraťa, príp. znečistenými labkami priamo po venčení alebo po pohladkaní pozitívnym človekom... Určite by bolo zaujímavé urobiť presnejší výskum.

Už nemám „pohodovú" menzes, trápia ma bolesti a som v napätí...

Trápi ma, že po pôrode už nemám takú „pohodovú" menzes. Vždy mám pri tom aj bolesti, tlaky v podbruší, celá som v napätí a hrozne sa potím. Bola som aj na vyšetrení u svojho gynekológa, ale vraj som v poriadku. Inak som zdravá, len ma trochu bolieva v poslednej dobe hlava a trochu menej ma baví sexuálny život s partnerom. Mám 35 rokov a toto bol môj prvý pôrod (rodila som pred rokom a pol prirodzene). Chcela by som počuť Váš odborný názor, skrátka pohľad iného odborníka.

Ďakujem. / Tereza

Pre úplnú analýzu gynekologických ťažkostí našej čitateľky a vytvorenie návrhu riešenia, prípadne liečby, je potrebných ešte niekoľko dôležitých informácií:

- **priebeh pôrodu** (váha dieťatka pri pôrode, dĺžka trvania pôrodu, ako aj komplikácie pri pôrode...),
- **zhodnotenie ťažkostí ku dňom menštruačného cyklu** (najviac ťažkostí pred nástupom menštruačného krvácania alebo aj počas menštruačného krvácania..),
- **vyhodnotenie stupňa ťažkostí**, ktoré sa opakujú každý menštruačný cyklus? a ktoré najviac obmedzujú život a komfort našej čitateľky).

Samozrejme rešpektujem záver lekára - gynekológa, že neposúdil v ničom zlý - výnimočný nález.

O to viac táto situácia vyžaduje podrobnú analýzu hore uvedených potrebných skutočností. Dôležitou je aj skutočnosť, či ešte v tomto čase žena kojí, čo je teraz len rok od pôrodu. Vylúčenie, prípadne nepotvrdenie len organických zmien po pôrode (nádory - cysty, porucha uloženia orgánov v malej panve – predovšetkým pokles - upadávanie maternice? po pôrode, nepravidelné výtoky z pošvy?), nevylučuje zmeny vedúce k fyzickému, ako aj psychickému diskomfortu ženy, ktoré sú výsledkom hormonálnych zmien (nedostatku?, porušenej rovnováhy?). Takto vytvorenou podrobnou analýzou, samozrejme po vylúčení organických zmien v malej panve, potom možno navrhnúť úpravu funkcie menštruačného cyklu v začiatku len výživovými doplnkami a samozrejme, ak žena už nekojí, hormonálna úprava menštruačného cyklu. Ak kojí, potom sa uskutoční analýza stavu a návrh riešenia až po skončení kojenia.

GYN-PRAKTIK, s.r.o.;
MUDr. Pavol Hartel
Bajzova 8401/48A; Žilina;
Tel.: 041/500 7800
Objednajte sa na:
Odbornú poradňu, konzultáciu, vyšetrenie na špičkových prístrojoch, stanovenie diagnózy, liečbu...

Významná slovenská novodobá osobnosť, Prof. RNDr. Ján Ružička, DrSc.

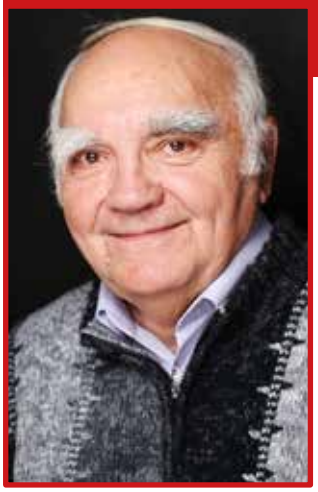

Jadrový fyzik, pedagóg a vedec prof. RNDr. Ján Ružička, DrSc., ktorý sa pričinil o vybudovanie pracoviska nukleárnej medicíny v Ústrednej vojenskej nemocnici Ružomberok, ktoré bude zamerané najmä na diagnostiku a liečbu kardiovaskulárnych ochorení a rakoviny.

Prof. RNDr. Ján Ružička, DrSc. bol profesorom na Katedre jadrovej fyziky UK, poradcom predsedu ÚNMS (Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo), povereným zástupcom pre Cyklotrónové centrum SR a poradcom ministra hospodárstva. Je nositeľom štátneho vyznamenania Pribinov kríž III. triedy za významné zásluhy o hospodársky rozvoj SR (2009) a viacnásobným nositeľom Ceny SÚJV (Spojený ústav jadrových výskumov) v Dubne (Rusko) za vedecké výsledky (1972, 1974, 1991, 2004). Pochádza z Komjatíc.

o Pán profesor, aké máte spomienky na detstvo v Komjaticiach?

- Moje spomienky sú veľmi dobré. Základná škola ma dobre pripravila a bol som prijatý na strednú priemyselnú školu elektrotechnickú v Bratislave. Po nej som išiel študovať matematiku na prírodno-vedeckú fakultu Univerzity Komenského, ktorej som sa venoval dva – tri roky, ale nakoniec som pochopil, že tá fyzika bude pre mňa lepšia a tak som zakotvil na katedre jadrovej fyziky.

o Pamätáte sa na nejakého učiteľa zo základnej školy?

- Iba zo slovenčiny si pamätám pani učiteľku Elenku Sopkovú. Ona nás tak trénovala tú slovenčinu, každý deň sme mali rozbor vety a chodil som aj na recitačné súťaže. Hrávali sme divadlo. Dodnes mám fotografiu ako sa šermujeme so spolužiakom akademickým maliarom Stankom Harangozó.

o Vy ste 20 rokov pôsobili v Rusku (vtedy v Sovietskom zväze). Ako ste sa dostali do jedného z najuznávanejších vedeckých pracovísk na svete?

- Po roku 1968, keď som končil štúdium na univerzite má lákalo ísť pracovať do Spojeného ústavu jadrových výskumov v Dubne, kde už vedy pracovalo pár slovenských fyzikov. Ešte neskončili prázdniny a už som do Komjatíc dostal vyrozumenie, že som prijatý. 3. októbra 1969 som odcestoval a dostal som sa medzi svetovú špičku jadrových fyzikov z celého sveta a na pracovisko s najmodernejším zariadením. Tam som sa aj dostal k vývoju urýchľovača častíc.

o Na čo sa urýchľovač častíc môže využívať?

- Časticový urýchľovač je zariadenie, ktoré pomocou elektrického poľa udeľuje elektricky nabitým časticiam vysokú rýchlosť. Používa sa vo veľa oblastiach, ale jeho najcennejšie využitie vidím v zdravotníctve. Ak má človek chorý na rakovinu nádor hlbšie v tele, tak pomocou urýchľovača sa ľahko nádor nielen zameria, ale ho aj lieči. Na rozdiel od doterajšieho ožarovania neničí celé okolie nádoru a všetko čo stojí žiareniu v ceste, ale presne ohraničí iba samotný nádor. To čo teraz na Slovensku využívame na liečbu rakoviny, a vlastne aj väčšinou vo svete, je rádioterapia na báze elektrónových urýchľovačov. Existuje protónové žiarenie, kde sa protón môže lepšie využiť na liečbu rakoviny. Rozdiel je v tom, že ten protón sa dá zastaviť. Protón pomocou urýchľovača vieme dostať do tela, ale dôležité je, že ho vieme zastaviť na mieste, ktoré je potrebné liečiť. Čiže, protón zastavíme v nádore a on mu odovzdá celú energiu. Je to šetrnejšie k zdravému tkanivu.

o Smutné štatistiky hovoria, že každý tretí človek má rakovinu. Sú takéto zariadenia už aj na Slovensku?

- Protónové urýchľovače začali svoju cestu takmer pred 75 rokmi a odvtedy prešli veľkou modernizáciou a vylepšením. Prví začali liečiť pomocou urýchľovačov fyzici a až v roku 1991 vyrobili do nemocnice prvý urýchľovač v USA. Bol to protónový komplex, ale problémom bolo, že bol masívny, nákladný a liečba veľmi drahá. V ruskom ústave jadrových výskumov sa nám podarilo zjednodušiť urýchľovač, zmenšiť jeho nadrozmernosť aj celkové náklady.

V súčasnosti Rusko dodalo časť synchrotrónu pre vojenskú nemocnicu v Ružomberku a verím, že sa nájdu peniaze na jeho kompletizáciu a prevádzku, aby sa mohlo čo najskôr začať s liečbou onkologických pacientov.

o Pán profesor, ste členom tímu, ktorý zabezpečuje realizáciu protónového centra v ružomberskej nemocnici. Držíme Vám palce, nech Vám tento projekt úspešne dopadne. Je to vlastne také zavŕšenie Vášho celoživotného diela. Aký odkaz máte pre našich čitateľov a ľudstvo vôbec?

- Čo iné môžem želať ľuďom, ak nie zdravie. To je tá najväčšia hodnota, ktorú každý človek potrebuje k spokojnému životu.

Celý rozhovor s Prof. RNDr. Jánom Ružičkom, DrSc. Nájdete na: https://www.facebook.com /Komjaticeobec/videos /179495999797089/

Na snímke v rozhovore s profesorom

Mgr. Mária Derďaková

foto: Miriam Lörinczová

Národná rada Slovenskej republiky nemyslí na vlastníkov bytov a nebytových priestorov ako skupiny takmer polovice Slovákov

Zákonom NR SR č. 75/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 povolil odklad splátok určených v spotrebiteľských zmluvách uzavretých do konca obdobia pandémie. Stanovením tohto časového obdobia sa umožní zmiernenie dopadov pandémie na dlžníkov. Banka a pobočka zahraničnej banky je povinná **na základe žiadosti dlžníka** odložiť splátky až o deväť mesiacov. Ostatné spoločnosti poskytujúce úvery pre spotrebiteľov na obdobie troch mesiacov s možnosťou požiadať o predĺženie o ďalšie tri mesiace.

Myslelo sa na úvery poskytnuté na obnovu bytových domov?

Vlastníci v bytových domoch majú možnosť financovať obnovu bytových domov v určitej časti alebo zariadení prostredníctvom úverov poskytnutých bankami podľa **zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch** a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov alebo prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania podľa **zákona č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania.** Zatiaľ čo vzťah vlastníkov k bankám, ktoré poskytli spotrebiteľský úver je jasný a spadá pod režim zákona č. 75/2020 Z. z., nakoľko ide o spotrebiteľské úvery, vzťah k Štátnemu fondu rozvoja bývania pod tento zákon nespadá. Vlastníci v bytových domoch sa tak rozdelili na dve skupiny obyvateľov:

1. tí, ktorí financujú obnovu prostredníctvom spotrebiteľského úveru a na základe rozhodnutia majú možnosť požiadať o odklad splátok podľa zákona č. 75/2020 Z. z.
2. tí, ktorí financujú obnovu prostredníctvom úveru cez Štátny fond rozvoja bývania a nemajú možnosť požiadať o odklad z dôvodu nespotrebiteľského charakteru zmluvy o úvere

Štátny fond rozvoja bývania totiž nespĺňa definíciu dodávateľa podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov podpora poskytnutá vo forme úveru nie je spotrebiteľskou zmluvou podľa Občianskeho zákonníka ani spotrebiteľským úverom podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vlastníci nemôžu rozhodovať o možnosti požiadať odklad splátok

Vlastníci v bytových domoch prijímajú rozhodnutia na schôdzi alebo písomným hlasovaním (nie však elektronickým!). V oboch prípadoch dochádza k zhromažďovaniu osôb a o osobnému kontaktu, ktorý je potrebné v súčasnej situácií eliminovať. Verejnou vyhláškou ÚVZ č. OLP/2405/84443 z 9. 3. 2020 platí zákaz organizovania hromadnej spoločenskej či inej povahy. O podaní žiadosti odložiť splátky tak vlastníci nemajú možnosť rozhodnúť až do momentu trvania pandémie, pričom žiadosť dlžníkov je možné podať práve počas pandémie. Z toho dôvodu je potrebné dočasne upraviť možnosti prijímania rozhodnutí vlastníkov v bytových domoch.

V prípade akýchkoľvek otázok ma môžete kontaktovať telefonicky na tel. čísle 0918 628 240. **Prípadné otázky vám ochotne zodpoviem.**

ZLSBD
združenie pre lepšiu správu bytových domov

JUDr. Mgr. Marek Perdík
predseda ZLSBD

Aj naše predavačky sú hrdinkami súčasnej doby. Sú totiž v prvej línii - ohrozené koronavírusom...

COVID 19 – postrach ľudí na celom svete. Všetci ho vnímame svojím spôsobom a snažíme sa byť ohľaduplní, pokornejší a disciplinovaní, rešpektovať pravidlá. Začiatok pandémie vyvolal nákupnú horúčku a ľudia na celom svete sa zásobovali. Obávali sa najhoršieho, a to, že pre koronavírus sa znemožní distribúcia potravín. **Či už sú to zdravotníci, predavačky, policajti, hasiči, vodiči autobusov, vlakový personál, pracovníci na čerpacích staniciach, na poštách, plynári, elektrikári a mnohí iní, nezaobišli by sme sa bez nich.** Nemôžu byť doma, aby sa vyhli nákaze. Naopak, každý deň riskujú

predajňa COOP Jednoty v Povine

svoje zdravie, pretože pracujú, aby sme my ostatní prežili. Zaslúžia si našu úctu a obdiv. S nápormi ľudí sa dennodenne stretávajú hlavne predavačky. A je ich žalostne málo. Keď to vzdajú, kto nám predá potraviny, aby sme prežili? Predavačka – práca v týchto ťažkých časoch je vlastne službou pre ľudí. Každá predajňa má svojich stálych zákazníkov. Obslužný personál si s nimi vybudoval priateľské vzťahy. Ľudia rýchlo nakúpia, čo potrebujú, a odchádzajú, nezdržiavajú sa v predajni. Bez predavačiek by nastal v zásobovaní obyvateľstva kolaps. Niektoré obchodné reťazce začali pokladníčky chrániť pomocou steny z plexiskla. Bohužiaľ, nie všetky reťazce dokážu pre svoj personál na sto percent zabezpečiť základné ochranné prvky.

Poprosili sme vedúce predajní obchodného reťazca COOP Jednota Povina Annu Papanovú a COOP Jednota Budatínska Lehota Margitu Habesovú o krátke rozhovory.

o Ako by ste hodnotili situáciu, ktorá je v súčasnej dobe z dôvodu koronavírusu?

Hovorí Anna Papanová (AP): Situácia je zložitejšia, ale nesťažujeme sa.

Hovorí Margita Habesová (MH): Bola to nová situácia, s ktorou sme sa ešte nestretli. Ľudia nevedeli, čo bude. Mali sme problém sa prispôsobiť.

o Je práca s potravinami v tejto dobe náročnejšia?

AP: Dodržiavanie nariadenia hygienikov je veľmi náročné.

MH: Práca je náročnejšia, ľudia zo začiatku nerešpektovali žiadne nariadenia, hlavne keď išlo o mladšie ročníky. Odmietali vstupovať do predajní s rúškami, žiadne ochranné prostriedky nemali.

o Rešpektujú ľudia nariadenia vlády?

AP: Ľudia sa snažia vchádzať do predajní podľa nariadení, majú svoje rúška, niektorí aj rukavice. Pokiaľ nemajú, predajňa je vybavená dezinfekciou aj jednorazovými rukavicami.

MH: Rešpektujú, občas sa stane, že musíme zákazníka usmerniť. Ale zvykli si a už sa vedia korigovať aj sami, dodržujú rozostupy, do predajne vstupujú jednotlivo.

o Prijali ste nejaké zmeny v poskytovaní svojich služieb?

- V oboch prevádzkach bola upravená pracovná doba po dobu 1 týždňa – skrátená o jednu hodinu, tohto času sa to vrátilo do pôvodného stavu, len **v sobotu sa pracuje o hodinu dlhšie**. Každý deň sa dezinfikujú kľučky, košíky, pulty, náradie, terminál nielen počas sanitačného – dezinfekčného dňa. Chránia tým nielen ľudí, ale aj seba.

o Ako je to so zabezpečením ochranných pomôcok?

AP: Ochranné pomôcky a dezinfekcie nám zabezpečila naša firma COOP Jednota Čadca.

MH: Teraz je to už 100 %, dostali sme rukavice pre seba + zákazníkov, dezinfekciu, hektických bolo prvých 10 dní. Nikto nevedel, čo bude, aké to bude a čo sa na nás chystá.

o Robí Vaša predajňa aj rozvoz nákupov do domácností?

AP: Takúto službu predajňa nemá v ponuke.

MH: Rozvoz sa nerobí, v blízkosti predajne je málo dôchodcov a tí, ktorí tu žijú, majú zabezpečený nákup svojimi rodinnými príslušníkmi.

o Čo hovoria ľudia na vyčlenenie času pre dôchodcov?

AP: Ľudia v Povine sú ohľaduplní, dodržujú dané nariadenia. Zatiaľ sme nezaznamenali ani neriešili žiadne problémy.

MH: Dilema na dlhšie rozprávanie, tým, že ich nie je toľko a prišli aj v inú hodinu, boli uprednostnení pred inými, aby sa nezdržiavali dlho v predajni a boli chránení... Ľudia s tým problémy nemali.

o Prežívate návaly zákazníkov v predajni?

AP: Boli iba v začiatkoch, keď začala pandémia. Teraz sa situácia ukľudnila.

MH: Áno, hlavne doobeda. Sme viac-menej „svačinová predajňa“, zastaví sa tu veľa zákazníkov po ceste do práce, tým, že sme na hlavnom ťahu.

o A čo strach z nákazy?

AP: Snažíme sa chrániť všetkými spôsobmi, strach z nákazy nemáme.

MH: Každý máme určitý strach, ale ja hovorím, že treba byť optimista, nepodliehať mu. Už som niečo preskákala a keď človek pozitívne myslí a myšlienky sú pozitívne naladené, je to vždy lepšie ako myslieť na to najhoršie. Do zajtrajšieho dňa idem s tým „dneska žijem, dneska som.“

o Bol typ potravín, ktorý ľudia vykupovali viac ako ostatné?

AP: V začiatkoch sme zaznamenali vyšší odber múky, cukru, droždia.

MH: V našej predajni vykupovali všetky trvácne potraviny – múku, cukor, strukoviny, droždie je stále žiadaný tovar – je na prvom mieste, ktoré ľudia pýtajú

o Záverečné slovo pre našich čitateľov a mnohých Vašich zákazníkov...?

AP: Želáme si tak, ako iní rýchle ukončenie v zdraví, aby sme mohli konečne slobodne dýchať bez rúšok

MH: Želám si, aby sme všetko prežili v zdraví a všetko sa šťastne skončilo.

COOP Jednota Povina

Vedúca predajne	Anna Papanová
Predavačka	Štefánia Kopásková

COOP Jednota Budatínska Lehota

Vedúca predajne	Margita Habesová
Zástupkyňa	Anna Budošová
Predavačky	Jaroslava Kasáková
	Ľubomíra Bakiová.

- klobučníková -

predajňa COOP Jednoty v Budatínskej Lehote